Vai starptautiskajai autobusu satiksmei pierobežā ir nākotne?

Pārrobežu autobusu pilotprojekts Latvijas un Igaunijas pierobežā pašvaldībām devis ne tikai praktisku pieredzi, bet arī konkrētus datus, kas palīdz pieņemt lēmumus par transporta pakalpojumu turpmāko attīstību un nepieciešamo finansējumu. Interreg Igaunijas–Latvijas programmas projekta "Igaunijas–Latvijas pārrobežu publiskā transporta savienojums" (ROCC) ietvaros veiktajā pētījumā apzināts iedzīvotāju pieprasījums pēc pārrobežu autobusu satiksmes, pārvietošanās paradumi un vajadzības, kā arī pilotmaršrutu izmantošanas pieredze.

Īpaši nozīmīgs ir secinājums par pasažieru sociālo profilu – vairāk nekā 90% pilotmaršrutu pasažieru saņēma braukšanas maksas atlaides. Tas liecina, ka pārrobežu autobusu satiksmei ir būtiska sociālā funkcija. To izmanto cilvēki, kuriem sabiedriskais transports var būt vienīgā iespēja nokļūt līdz veselības aprūpei, pakalpojumiem, mācībām, darbam vai citiem ikdienā nepieciešamiem galamērķiem.

Tādēļ pārrobežu autobusu satiksme nav tikai transporta ērtība – tā ir arī pieejamības un vienlīdzīgu iespēju jautājums cilvēkiem abās robežas pusēs.

Projekts dod pašvaldībām pamatu lēmumu pieņemšanai

Viena no būtiskākajām pilotprojekta vērtībām ir iespēja pārbaudīt risinājumu praksē un iegūt datus

par reālo pieprasījumu. Tie palīdz precīzāk plānot, kāds pakalpojums iedzīvotājiem nepieciešams – kādi maršruti un pieturvietas vajadzīgas, cik bieži jānodrošina reisi un kā pieprasījumu ietekmē sezonalitāte, biļešu cena un atvieglojumi.

Šī informācija ir nozīmīgs pamats pašvaldībām, lemjot par transporta pakalpojumu attīstību un meklējot iespējas tā ilgtermiņa nodrošināšanai un finansēšanai. Lēmumus iespējams balstīt ne tikai iedzīvotāju vēlmēs, bet arī pētījumā un pilotprojektā iegūtos datos.

Atšķirīgām teritorijām – atšķirīgi risinājumi

Pilotmaršrutu pieredze parādīja, ka pārrobežu savienojumu vajadzības atšķiras. Valgas–Valkas savienojumā būtiska ir ikdienas piekļuve pakalpojumiem, veikaliem un veselības aprūpei. Savukārt Pērnavas–Iklas–Ainažu–Salacgrīvas virzienā nozīmīga ir ne tikai ikdienas mobilitāte, bet arī tūrisms un brīvā laika braucieni. Valgā ar savu pieredzi dalījās arī Limbažu novada pašvaldība, sniedzot partneriem iespēju iepazīties ar praktisko pieredzi un pārrobežu autobusu satiksmes ieguvumiem.

No pilotprojekta – uz ilgtermiņa risinājumu

Projekta laikā iegūtā pieredze jau tiek izmantota, lai lemtu par satiksmes turpināšanu. Pateicoties atbildīgo institūciju rīcībai un piešķirtajam finansējumam, autobusu satiksme maršrutā Ikla–Ainaži–Salacgrīva turpināsies līdz 2026. gada beigām. Tas ļaus iegūt vēl vairāk datu par pasažieru pieprasījumu un izvērtēt maršruta ilgtermiņa nepieciešamību.

Nākamais solis ir rast risinājumu stabilai un ilgtermiņā funkcionējošai Latvijas un Igaunijas pārrobežu autobusu satiksmei.

Projekta publicitātes foto

ROCC piemērs parāda plašāku Interreg projektu nozīmi reģionu attīstībā. Pārrobežu sadarbība dod pašvaldībām iespēju kopīgi identificēt problēmas, izmēģināt risinājumus, iegūt praktiskus pierādījumus un izmantot tos turpmākajos attīstības lēmumos. Šajā gadījumā projekta rezultāts nav tikai izmēģināts autobusa maršruts. Projekts ir radījis zināšanu un datu bāzi, kas palīdz pašvaldībām pamatot nākamos soļus un meklēt iespējas pakalpojuma ilgtermiņa nodrošināšanai. Tas apliecina, ka reģionu attīstība nav tikai par infrastruktūru – tā ir arī par cilvēku iespējām nokļūt tur, kur viņiem nepieciešams. Īpaši pierobežā, kur robeža nedrīkst kļūt par šķērsli piekļuvei pakalpojumiem, veselības aprūpei, izglītībai un darbam.

Ar pētījuma “Survey on the demand of cross-border bus services” rezultātiem iespējams iepazīties Vidzemes plānošanas reģiona tīmekļa vietnē: **https://ej.uz/99qn**